

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 422/2019
10.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Република ..., чији је пуномоћник Горан Живковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, коју заступа Дирекција за имовинско-правне послове, Одељење у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4983/18 од 05.09.2018. године, у седници већа одржаној дана 10.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4983/18 од 05.09.2018. године у побijeном делу става првог изреке којим је одбијен тужбени захтев за изгубљену зараду од 21.12.1991. године до 31.12.1991. године и за период од марта 2005. године до августа 2017. године и ставу другом изреке .

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 45570/13 од 28.02.2018. године ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете због изгубљене зараде за период од 22.12.1991. године до августа месеца 2017.године, исплати укупан износ од 3.355.846,60 динара и то појединачно наведене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате (све ближе одређено и опредељено овим ставом изреке). Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу плаћа месечну ренту почев од 01.09.2017. године, па убудуће, док за то постоје законски услови у висини од 29.034,22 динара од 01-ог у месецу за претходни месец са припадајућом каматом на неисплаћене а доспеле износе, а да све доспеле ренте исплати одједном. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 1.163.300,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4983/18 од 05.09.2018. године, преиначена пресуда Првог основног суда у Београду П 45570/13 од 28.02.2018. године у ставу првом изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде штете због изгубљене зараде за период од 21.12.1991. године до 31.12.1991. године, исплати износе ближе одређене у наведеном ставу са траженом законском затезном каматом, као и за период од марта 2005. године до августа 2017. године. У преосталом делу става првог изреке жалба

тужене одбијена као неоснована и првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим тражио да се обавезе тужена да му плаћа месечну ренту почев од 01.09.2017. године, па убудуће, док за то постоје законски услови у износу од 29.034,22 динара, од 01-ог у месецу за претходни месец са законском затезном каматом почев од доспелости сваке појединачне месечне ренте до исплате, а све доспеле ренте исплати одједном. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде тако што је одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка. Обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 45.000,00 динара, а одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде у делу којим није успео са тужбеним захтевом, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијене пресуде у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), који се у конкретном случају примењује на основу члана 506. став 2. истог закона, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, али да није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није прописана као ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. тачка 2. и 3. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као припадник ВП у саставу ЈНА као оружане снаге СФРЈ, у борбеним дејствима са паравојним формацијама Републике Хрватске рањен у реону села ..., Општина ... 22.12.1991. године од гелера мине који му је повредио десно колено, услед чега је задобио тешке телесне повреде са трајним последицама. Пре одласка у војску тужилац је био у радном односу у предузећу „...“ у ..., на пословима одржавања После повређивања радио је у предузећу „...“ у ..., на пословима ... од 1996. године до 2005. године, када је добио отказ због технолошког вишка. Тужиоцу је признато својство ратног војног инвалида шесте групе са 60% инвалидитета и по том основу од 01.05.1995. године, остварује право на личну инвалиднину и ортопедски додатак. Тужена је, по пресуди Другог општинског суда у Београду, обештетила тужиоца за нематеријалну штету насталу у вези са истим догађајем. Прихватајући налаз и мишљење судског вештака медицине рада суд је утврдио је да код тужиоца повреда десног колена условила смањење радне способности за послове физичког радника на пословима ... које је тужилац обављао у предузећу „...“ у ..., од 08.08.1989. до 27.08.1991. године. Након рањавања био је у радном односу у предузећу „...“ АД из ... где је обављао послове ..., у периоду од 20.09.1996. године до 08.02.2005. године (када је добио отказ због технолошког вишка) и примао зараду са умањеном радном способношћу. Из налаза и мишљења судских вештака медицине рада и специјалисте неурохирургије утврђено је да је радна способност тужиоца умањена 35% трајно и да са преосталом радном способношћу тужилац не може да обавља послове које је обављао пре рањавања, те да је рањавање непосредни узрок умањења тужичеве радне способности. На основу налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврђен је износ разлике између пуне вредности зараде коју би према свом занимању и квалификацији

тузилац примао да није било штетног догађаја и износа зараде који је зарађивао у периоду од 20.09.1996. до 08.02.2005. године, као запослени у „...“ из ... у износу од 29.034,22 динара и тај износ означио као висину будуће месечне ренте. Вештак је ради израчунавања изгубљене зараде услед рањавања тужиоца узео просечну зараду у Републици ... у односу на зараду коју је остваривао у предузећу „...“ у ..., па је штету коју је у угушеном периоду тужилац претрпео у виду изгубљене зараде умањио за износ исплаћених зарада у наведеном периоду. У периоду од 21.12.1991. године до 31.08.2017. године као дана вештачења укупна висина изгубљене зараде износи 3.355.846,60 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужена као правни следбеник СФРЈ у смислу члана 60. и 63. Уставне повеље Државне заједнице Србија и Црна Гора и члана 218. став 2. Закона о служби у оружаним снагама, објективно одговорна за штету коју је тужилац претрпео као припадник територијалне одбране ... под командом ЈНА, па је дужна да му ову материјалну штету у висини изгубљене зараде надокнади на основу чланова 173, 174, 188 и 195. Закона о облигационим односима (ЗОО), за тражени период од 21.12.1991. године до 31.08.2017. године у утврђеном износу 3.355.846,60 динара и да му плаћа месечну ренту у износу од 29.034,22 динара почев од 01.09.2017. године. Оценио је и да тужиочево потраживање није застарело, закључивши да је тужиоцу проузрокована штета извршењем кривичног дела оружане побуне из члана 124. КЗ СФРЈ, за које је прописан рок застарелости кривичног гоњења од 15 година, па се и рок застарелости накнаде штете цени сходно члану 377. став 1. Закона о облигационим односима-ЗОО. У конкретном случају, наведени рок застарелости није протекао, јер се штетни догађај догодио 22.12.1991. године, а тужба за накнаду штете је поднета 22.12.2006. године.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца за изгубљену зараду у претежном делу и за ренту у целисти.

Према одредби чл. 195. ст. 1. ЗОО онај ко другоме нанесе телесну повреду или му наруши здравље, дужан је да надокнади трошкове око лечења и друге потребне трошкове у вези са тим, као и зараду изгубљену због неспособности за рад за време лечења. Под зарадом се подразумева свака имовинска корист која се постиже радом од сваке делатности која доноси извесне приходе. Ставом 2. цитиране одредбе прописано је да ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду или су му потребе трајно повећане или су могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице је дужно да плаћа повређеном одређену новчану ренту као накнаду за ту штету. То даље значи да се изгубљена зарада испољава у виду губитка због немогућности повређеног да оствари приходе које је остваривао до повређивања, а због последица повреде то више не може да чини. Због тога оштећени има право да захтева потребно обезбеђење за исплату ренте осим ако то према околностима случаја не би било оправдано (члан 188. став 3. ЗОО).

Правилно је другостепени суд закључио да тужиоцу не припада накнада материјалне штете због изгубљене зараде (па потом ренте) за побијани период од марта 2005. године до августа 2017. године, тражена зато што је код тужиоца утврђено умањење радне способности. Ово из разлога што тужилац у релевантном периоду није ни био у радном односу, па не постоји стварна штета изражена у напред наведеној негативној разлици. У том периоду он није био радно ангажован и није ни остваривао зараду, па се не може закључити да је иста била умањена. Поред тога, не постоји ни

узрочно-последична веза између рањавања 1991. године и умањења тужиочеве зараде, будући да тужилац није доказао да је отказ добио из разлога који се односи на његову умањену радну способност. Такође, не припада му тражена накнада штете с обзиром да се тужилац од 2005. године налази на евиденцији тржишта рада (добио је отказ као технолошки вишак) као незапослено лице, па нису испуњени услови за примену одредбе члана 195. ЗОО.

Осталим наводима ревизије се оспорава утврђено чињенично стање, што није дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Правилна је одлука другостепеног суда о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредби чланова 153. и 165. ЗПП.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић